

Tập làm thơ lục bát

1 Định hướng

a) Cho các từ ngữ sau: *sắc màu, lần đầu, bao giờ, chồi xanh, lời ca, chúng em*. Em chọn từ ngữ nào để diễn vào những chỗ trống ? Giải thích vì sao em lại chọn như vậy.

Sáng ra trời rộng đến đâu

Trời xanh như mới biết xanh

Tiếng chim lay động lá cành

Tiếng chim đánh thức dậy cùng.

(Định Hải)

- (1) *Cố*: người sinh ra ông hoặc bà.
- (2) *Cội*: gốc cây.
- (3) *Nguồn*: nơi bắt đầu của sông, suối.
- (4) *Bác mẹ*: ở đây chỉ cha mẹ.
- (5) *Cùng thân*: cùng là anh em ruột thịt.
- (6) *Hai thân*: thân phụ và thân mẫu, chỉ cha mẹ.

+ Bắt đầu bằng hình ảnh của người em muốn viết (ví dụ: *Bàn tay mẹ chắn mưa* sa) hoặc hành động, suy nghĩ, tình cảm em dành cho người ấy (ví dụ: *Con về thăm mẹ chiều đông*),...

+ Lựa chọn từ ngữ thích hợp để thể hiện hình ảnh người mà em muốn viết và diễn tả tình cảm của em về người đó. Thử vận dụng các biện pháp tu từ như so sánh, ẩn dụ,...

+ Sắp xếp các từ ngữ theo quy định về số tiếng, vần, nhịp của thơ lục bát.

- Kiểm tra và chỉnh sửa:

+ Đọc lại bài thơ.

+ Bài thơ đã đảm bảo số tiếng, vần, nhịp và luật bằng trắc của thơ lục bát chưa? Có mắc lỗi chính tả không?

+ Bài thơ có tập trung thể hiện về người em chọn viết và tình cảm của em với người đó không?

+ Có nên thay thế từ ngữ nào để bài thơ diễn tả chính xác hoặc hay hơn không?

b) Trong mỗi dòng thơ lục bát, việc sắp xếp các tiếng có thanh bằng (tiếng không dấu và dấu huyền; kí hiệu là B) và các tiếng có thanh trắc (tiếng có dấu hỏi, ngã, sắc, nặng; kí hiệu là T) phải theo quy tắc. Em hãy chép lại các dòng thơ trong ô bên cạnh vào vở và diễn kí hiệu B hoặc T dưới mỗi tiếng để tìm hiểu quy tắc đó.

c) Dựa vào kết quả của bài tập b, hãy kẻ bảng bên cạnh vào vở và diễn các kí hiệu B, T, BV (thanh bằng, gieo vần) vào các tiếng ở vị trí 2, 4, 6, 8 trong mô hình câu thơ lục bát bên cạnh. (Các tiếng ở vị trí 1, 3, 5, 7 không bắt buộc phải tuân theo luật bằng trắc).

Con về thăm mẹ chiều đông

B B B T B B

Bếp chưa lên khói, mẹ không có nhà

Mình con thơ thẩn vào ra

Trời đang yên vậy bỗng oà mưa rơi.

(Đinh Nam Khuê)

Tiếng	1	2	3	4	5	6	7	8
Dòng lục								
Dòng bát								

2 Thực hành

a) Ghi vào vở dòng bát sao cho phù hợp nội dung, vần, nhịp và luật bằng trắc.

Con đường rợp bóng cây xanh

???

Trè xanh tự những thuở nào

???

Phượng đang thấp lửa sân trường

???

Bàn tay mẹ dịu dàng sao

???

b) Viết một bài thơ lục bát (ngắn dài tùy ý) về cha, mẹ, ông, bà hoặc thầy, cô giáo.

– Chuẩn bị:

+ Em muốn viết bài thơ về ai (cha, mẹ, ông, bà hay thầy, cô)?

+ Những điều em ấn tượng về người đó là gì (tình cảm yêu thương, hình dáng, cử chỉ, hành động,...)?

– Viết bài thơ: